

Vážení čtenáři,

druhé letošní číslo Divadelní revue je na světě. V tematických blocích se tentokrát věnujeme dvěma historickým obdobím: událostem kolem roku 1989, více či méně ve vztahu k divadlu, a fenoménu kočovných komediantů v 17. a 18. století.

V anketě o bílých místech české teatrologie v minulém čísle zazněly hlasy po dotažení divadelní historie do současnosti: citelně nám schází dějiny českého divadla po roce 1945, chybí i řada tolik potřebných monografických publikací, práce máme na mnoho let – a v závodě s časem se nám na blízkém horizontu už objevilo další historické téma – období kolem roku 1989, jehož důležitost podtrhlo i loňské dvacáté výročí listopadových událostí.

Posun blízkých hranic historického zkoumání s sebou přináší řadu metodologických otázek a je dobře, že téma již bylo otevřeno. První loňské dvojčíslo renovovaných Theatrálíí-Yoricka věnovalo několik studií přímo tématu divadla a revoluce v roce 1989, jímž se zabývá výzkumná skupina, která na toto téma uspořádala v říjnu 2009 konferenci (více o tom píše Martin J. Švejda ve zprávách). Rozhodli jsme se vstoupit na křehký listopadový led a třemi studiemi a dvěma dokumentárními texty přispět k poznání tohoto období.

Martin J. Švejda otevírá studií mapující české divadelní časopisy na sklonku normalizace, zejména v letech 1985–1989, vychází přitom z průzkumu samotného dobového tisku a též z osobních rozhovorů s redaktory pojednaných periodik. Po shrbených i postupně se narovávajících hřbetech předlistopadových časopisů se s Vladimírem Justem, z jeho pozice přímého účastníka, podíváme na principy hraní a nehraní během večerů v průběhu divadelní stávky v listopadu a prosinci 1989. A konečně Barbara Topolová ze sporých dochovaných pramenů podává zprávu-svědectví o kvasu doby na legendární akci s názvem *Totalitní zóna*, která se uskutečnila v podzemních prostorách pod bývalým Stalinovým pomníkem na Letné v roce 1990.

Tito tři autoři patří do generací, které se listopadových událostí zúčastnily přinejmenším jako aktivní vnímatelé, což jejich poznání dává poněkud odlišnou, osobnější perspektivu, která se ostatně přiznaně odráží i v jejich textech. V jiné situaci jsou mladší autorky Tereza Siegllová a Pavlína Kalandrová, ze zmíněné skupiny zabývající se výzkumem tohoto období, které svými příspěvky dokumentují listopadové události v souvislosti s divadlem a kulturou mimo velká centra – v Ústí nad Labem a Prostějově.

I na zde publikovaných studiích je patrné, že důkladný průzkum tohoto terénu si žádá opatrné zacházení s prameny, práci na jejich archivaci a zejména přehodnocování teoretického zázemí i pojmového aparátu při popisu událostí, které svou povahou patří do roviny interdisciplinárního výzkumu. Jinak hrozí nebezpečí, že se ocitneme v pozici dobrodruha, který stojí v džungli údajů s tupou mačetou a brousek je v nedohlednu...

Ve druhém tematickém bloku se ve čtyřech příspěvcích věnujeme fenoménu kočovných komediantů v kontinentální Evropě v 17. a 18. století. Problematika, jak patrně i z otištěných příspěvků, si už ze své podstaty vyžaduje mezinárodní

spolupráci badatelů, což se, zdá se, daří. M. A. Katritzky z britské The Open University přináší inspirativní studii o ekonomické povaze vystupování kočovných komediantů v raně novověké Evropě a Markéta Polochová analyzuje dochovanou „verzi“ *Hamleta – Potrestanou bratrovraždu* z produkce německých kočovníků. V oddílu *dokumenty* zároveň najdete i kompletní znění autorčina překladu této tragédie. Bärbel Rudin vykresluje na základě přepečlivého průzkumu archivů síť vztahů mezi lázeňskými centry jako cíli kočovných skupin a Kateřina Bohadlová píše o méně známých aspektech tvorby Heinricha Rademina.

Rubriku *analýza* jsme tentokrát věnovali ozvuku tématu z prvního letošního čísla o současné divadelní teorii – Jan Roubal tu v obsáhlém analytickém referátu informuje o nejnovější knize německé teatroložky Eriky Fischer-Lichte nazvané prostě *Divadelní věda*. K současnosti, duchu doby se v eseji o etice a herectví drtivě vyslovuje Vladimír Mikeš, když v souvislostech zejména se španělskou barokní literaturou staví řadu úzkostných otázek o bytí a jevení se i v současném světě.

Když jsme na podzim loňského roku připravovali rozhovor s profesorem Františkem Černým, netušili jsme, že ho dnes budeme tisknout jako jeho rozhovor poslední. Po minulé poctě Otomaru Krejčovi tak přidáváme další křížek k velkému jménu českého divadla druhé poloviny minulého století...

Ale otevřeme číslo i dobrými zprávami. Opět jsme po Vás připravili dva drobné bonusy. Na našich webových stránkách www.divadlo.cz/revue najdete jako přílohu k článku M. A. Katritzky anglické znění textů M. Cavendishové a T. Plattera a německé znění *Potrestané bratrovraždy* v edici Kareen Klein. Zároveň připomínáme, že máme i stránku na Facebooku. A ještě jednu dobrou zprávu na závěr – Divadelní revue je od června zapsána i na českém seznamu „recenzovaných neimpaktovaných periodik“. Takže meleme dál.

Děkujeme též za příznivé ohlasy na novou podobu i obsah revue, těšíme se na Vaše další reakce, připomínky, komentáře, návrhy, a to nejlépe v podobě příspěvků.

Za autory i redakci přeje dobré čtení

Honza Petružela
šéfredaktor